

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33575
Nom: Economia del treball
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans	Economía del trabajo	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

CANO CANO ERNEST

PITXER CAMPOS JOSEP VICENT

RESUM

L'assignatura Economia del Treball és una matèria obligatòria de 6 crèdits, situada en 2n curs del Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans, que pretén proporcionar a l'alumnat els fonaments per a la comprensió del funcionament i la dinàmica del mercat de treball des d'un punt de vista econòmic. Està connectada amb l'assignatura Economia Aplicada, de formació bàsica impartida en 1r curs.

Pel que fa als continguts concrets de l'assignatura, al llarg dels temes es combina l'anàlisi teòrica de l'Economia Laboral amb l'estudi de la realitat més concreta del mercat de treball a Espanya. En primer lloc es presenten les principals tendències de l'activitat, l'ocupació i l'atur en el mercat laboral espanyol en les últimes dècades, diferenciant la situació per gènere. A continuació, s'analitzen des de la perspectiva de l'Economia Laboral els factors determinants de l'oferta i la demanda de treball. Aquesta base permet comprendre les diferents estructures econòmiques i institucionals dels mercats de treball i la segmentació laboral, amb referències empíriques a la realitat laboral del nostre país. Tot seguit, s'aborden les diverses causes de l'atur, des d'una perspectiva microeconòmica, macroeconòmica i estructural, i es fonamenten les polítiques d'ocupació a partir dels diferents diagnòstics de l'atur. Per últim, s'aborda la dinàmica del

mercado de treball a España en els darrers trenta anys, relacionant la seua anàlisi amb les transformacions del model productiu de l'economia espanyola i amb la política econòmica i laboral desenvolupada a Espanya en diferents períodes, des de la integració europea fins l'actualitat.

El plantejament de l'assignatura és teòric i aplicat. Això significa que es proporcionen fonaments econòmics teòrics per a l'anàlisi dels fenòmens laborals més significatius, però també que s'apliquen a la comprensió d'aquests fenòmens en entorns reals, particularment en referència al mercat de treball espanyol.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

És recomanable haver cursat i superat prèviament l'assignatura de formació bàsica Economia Aplicada

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1309 - Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans

Analizar y evaluar los factores que determinan las desigualdades en el mundo del trabajo.

Capacidad para analizar, sintetizar y razonar críticamente.

Capacidad para aprender de forma autónoma y desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.

Capacidad para comunicar de forma oral y escrita.

Capacidad para conocer y aplicar los principios del código deontológico profesional.

Capacidad para elaborar, implementar y evaluar estrategias territoriales de promoción socioeconómica.

Capacidad para gestionar la información, redactar y formalizar informes y escritos.

Capacidad para interrelacionar los conocimientos de las distintas disciplinas académicas que analizan el ámbito laboral.

Capacidad para localizar, identificar e interpretar datos e indicadores socioeconómicos relativos al mercado de trabajo.

Capacidad para organizar y planificar.

Capacidad para resolver problemas, aplicar el conocimiento a la práctica y desarrollar la motivación por la

calidad.

Capacidad para respetar y promocionar los derechos fundamentales, la igualdad entre hombres y mujeres, la igualdad de oportunidades y la no discriminación, los valores democráticos y la sostenibilidad.

Capacidad para seleccionar y gestionar información y documentación sociolaboral.

Capacidad para trabajar en equipo.

Capacidad para utilizar las nuevas tecnologías de la información y la comunicación.

Conocer y analizar los principios, ámbitos y procedimientos de actuación de las instituciones políticas sociolaborales.

Conocer y comprender el marco económico de las relaciones laborales y la dinámica de los mercados de trabajo.

Conocer y comprender los procesos sociales que estructuran las relaciones de trabajo y de producción.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguem transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Principals tendències del mercat laboral espanyol

- Evolució de l'activitat, l'ocupació i l'atur
- La transformació sectorial i ocupacional al mercat laboral espanyol

2. Els determinants de l'estructura del mercat laboral i la segmentació laboral

- Determinants estructurals de la demanda de treball
- Determinants estructurals de la oferta de treball
- La segmentació laboral: concepte i dinàmica
- La precarietat al mercat laboral espanyol

3. L'anàlisi econòmica de l'atur i de les polítiques d'ocupació

- L'enfocament microeconòmic convencional de l'atur: causes i polítiques de mercat de treball
- L'enfocament macroeconòmic de l'atur: causes i polítiques macroeconòmiques
- L'atur des d'un punt de vista estructural: causes i polítiques estructurals
- Diagnòstics, propostes i polítiques per fer front a l'atur a Espanya en l'actualitat

4. Dinàmica laboral, estructura productiva i política econòmica i d'ocupació a Espanya

- Transformacions del model productiu de l'economia espanyola: impactes de la integració europea, model de creixement en l'etapa 1994-2007, crisi de 2008, impacte de la pandèmia i situació actual
- Estratègia de política econòmica a Espanya: evolució de la política macroeconòmica, condicionants institucionals, reformes laborals i polítiques estructurals

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	55,00
Preparació de classes	25,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent de l'assignatura s'organitza al voltant de tres tipus d'activitats:

1. Classes teòriques i activitats pràctiques amb el professorat
2. Estudi i realització d'activitats per part de l'alumnat
3. Aprofitament, individual o en grups reduïts, de les tutories

Les classes i activitats amb el professorat s'estructuren en dos eixos bàsics:

- a) Classes teòriques: en elles s'explicaran els conceptes i continguts bàsics de l'assignatura. Per a facilitar el seguiment i participació de l'alumnat en aquestes classes s'utilitzarà l'aula virtual per a posar a la seua disposició esquemes i materials de suport.
- b) Activitats pràctiques, que podran ser de diversos tipus. D'una banda, anàlisi i discussió col·lectiva de materials proporcionats prèviament. D'altra, la resolució per banda de l'alumnat d'activitats plantejades pel professorat prèviament (que es podran requerir per escrit) o bé en la mateixa sessió pràctica.

Es recomana una metodologia activa d'estudi, basada en la lectura de les referències bibliogràfiques, en l'assistència i participació a classe, en l'elaboració de les activitats pràctiques i en l'aprofitament de les hores de tutoria. Hi haurà una bibliografia bàsica que serveix per a la preparació general de cada tema per part de l'alumnat, així com una bibliografia complementària referida a aspectes específics. L'ús d'aquestes referències es concretarà al llarg del curs als esquemes de cada tema.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura constarà d'una prova escrita que suposa un 75% de la nota final i d'una avaluació continua que representa un 25% de la nota final.

Al final del quadrimestre, en la data oficial d'examen que determinarà la Facultat de Ciències Socials, es realitzarà la prova escrita, que constarà de preguntes referides a tot el temari del curs.

L'avaluació continua es referirà als següents aspectes:

- Activitats realitzades per l'alumnat individualment o en grup en les sessions pràctiques, algunes de les quals podran ser requerides per escrit o bé hauran de ser resoltes a classe per l'alumnat.
- Participació activa de l'alumnat en les activitats, així com habilitats i actituds mostrades en el desenvolupament d'aquestes.

Un criteri d'avaluació serà la correcció ortogràfica de les proves escrites i dels treballs realitzats.

Per a superar l'assignatura s'haurà d'obtenir almenys un 4 en la prova escrita i una mitjana ponderada de 5 entre la nota de la prova escrita i la de l'avaluació continua.

Tant en la primera com en la segona convocatòria podrà recuperar-se la nota obtinguda en l'avaluació continua mitjançant un examen de la part pràctica. A través d'aquest examen pràctic sols podrà obtindre's un 70% de la nota màxima del bloc d'avaluació continua.

Les persones que no aproven l'assignatura en la 1a convocatòria hauran de repetir en la 2a convocatòria la prova escrita de la part teòrica. Mantindran per a aquesta segona convocatòria la part de la nota lligada al bloc d'avaluació continua obtinguda prèviament o bé podran recuperar-la, en cas d'haver-la suspès, mitjançant un examen de la part pràctica, en les mateixes condicions que en la primera convocatòria.

Les persones que en el curs acadèmic anterior hagen aprovat l'avaluació continua, podran sol·licitar al professorat que se'ls valore l'avaluació continua del curs actual amb un 5.

BIBLIOGRAFIA

Banyuls, Josep et al (2010): "Per què el mercat laboral valencià és tan vulnerable davant la crisi econòmica", dins Isidro Antuñano, Josep Maria Jordán i Juan Antonio Tomás Carpi (eds): *Crisis y transformación. Ensayos en homenaje al profesor Emèrit Bono*, València, Universitat de València, pp. 333-350.

Banyuls, Josep et al. (2005): *Economia laboral i polítiques d'ocupació*, València, Universitat de València.

Banyuls, Josep i Recio, Albert (2015): "Gestión empresarial y dinámica laboral en España", *Ekonomiaz: Revista Vasca de Economía*, núm. 87, pp. 182-205.

Cebrián, Inmaculada; Moreno, Gloria i Pérez Infante, José Ignacio (2013): "Las reformas laborales en la obra de Luis Toharia", *Revista de Economía Laboral*, núm. 10, pp. 18-47.

DD.AA. (2010): *Papeles de Economía Española*, núm. 124 (La reforma del mercado de trabajo).

Fina, Lluís (2001): *El reto del empleo*, Madrid, McGraw-Hill.

Gallego, Juan Ramón i Nácher, José María, (coords., 2001): *Elementos Básicos de Economía. Un Enfoque Institucional*, València, Tirant lo Blanch.

Miguélez, Fausto i Prieto, Carlos (coords., 1999): *Las relaciones de empleo en España*, Madrid, Siglo XXI.

Muñoz del Bustillo, Rafael (2016): "Paisajes después de la batalla. El mercado de trabajo en España tras la Gran Recesión", *Revista Española del Tercer Sector*, núm. 32, pp. 17-45.

Ochando, Carlos (coord., 2025): *Políticas económicas coyunturales: Objetivos e instrumentos*, Tirant lo Blanch, València.

Pérez Infante, José Ignacio (2015): "Las reformas laborales en la crisis económica: su impacto económico", *Ekonomiaz: Revista Vasca de Economía*, núm. 87, pp. 246-281.

Pinto, Fernando y Muñoz de Bustillo, Rafael (2017): "Sobre la precariedad laboral en España. Una panorámica general", *Gaceta Sindical, Reflexión y Debate*, núm. 29 (nueva etapa), pp. 99-121.

Prieto, Carlos (2024): *La metamorfosis del trabajo y de la relación salarial. El caso español*, Libros de la Catarata y Fundación 1º de Mayo, Madrid.

Puig, Albert (2011): "El modelo productivo español en el periodo expansivo de 1997-2007: insostenibilidad y ausencia de políticas de cambio", *Revista de Economía Crítica*, núm. 12, pp. 64-81.

Recio, Albert (1997): *Trabajo, personas, mercados*, Barcelona, Icaria.

Recio, Albert (2009): "Una nota sobre crisis y mercado laboral español", *Revista de Economía Crítica*, núm. 8, pp. 138-144.

Rocha, Fernando y Aragón, Jorge (2012): *La crisis económica y sus efectos sobre el empleo*, Madrid, Fundación 1º de Mayo.

Rocha, Fernando; Aragón, Jorge y Cruces, Jesús (2008): *Cambios productivos y empleo en España*, Madrid, Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Sánchez, Amat (2009): "Crisis y empleo: del mercado de trabajo al modelo económico", *Trabajo: Revista de la Asociación Estatal de Centros Universitarios de Relaciones Laborales y Ciencias del Trabajo*, núm. 22, pp. 17-47.

Toharia, Luis (2002): "El modelo español de contratación temporal", *Temas Laborales*, núm. 64, pp. 117-139.

Toharia, Luis (2003): "El mercado de trabajo en España 1978-2003", *Información Comercial Española*, núm. 811, pp. 203-220.

Toharia, Luis (dir., 2005): *El problema de la temporalidad en España: un diagnóstico*, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Madrid.